AIGUA AMIGA

NÚMERO 16 Desembre 2015

SUMARI

QUI ÉS QUI?: Entrevista amb en Xavier Tristan i Prat. Gerent Consorci Costa BravaPàg. 2	
"PLA DE GESTIÓ DEL DISTRICTE DE CONCA FLUVIAL DE CATALUNYA. Consideracions econòmiques" Xavier Latorre	
ASSEMBLEA EXTRAORDINARIA ASSOCIACIÓ CATALANA D'AMICS DE L'AIGUAPàg. 7	
PREMIS DE L'AIGUA 2016Pàg. 8	
associació catalona	

QUI ÉS QUI? Entrevista a Xavier Tristan i Prat

Xavier Tristan i Prat. (Barcelona, 1959). Va obtenir el títol d'Enginyer de Camins, Canals i Ports per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) en la promoció de 1982. El 1985 s'incorpora al Consorci de la Costa Brava (CCB) com a Enginyer responsable dels serveis tècnics, amb competència sobre les àrees d'abastament i de sanejament d'aigües. Entre abril de 1999 i maig de 2000 va compaginar la seva tasca al CCB amb la de Cap del Servei d'Obres i Vies de la Diputació de Girona. Des de l'1 de desembre de 2011 i fins a l'actualitat actua com a gerent del CCB. Forma part del Consell Empresarial i Social de l'Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA) i del Grup d'Experts d'Aigua del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS).

Quan neix el Consorci de la Costa Brava i amb quina finalitat?

El Consorci de la Costa Brava neix el 21 de maig de 1971 amb els 27 ajuntaments que avui en són membres, la Diputació de Girona i la Confederació Hidrogràfica dels Pirineus Orientals. La finalitat: donar servei per a la gestió del cicle del aigua.

En els seus inicis el Consorci de la Costa Brava era l'interlocutor entre els ajuntaments i l'Estat, per tal de definir projectes i obres relacionades amb el cicle de l'aigua. Aleshores l'estat subvencionava el 50% de l'import de les obres, tant de sanejament com d'abastament. La construcció la duia a terme la Confederació Hidrogràfica dels Pirineus Orientals, mentre que el Consorci de la Costa Brava en gestionava el crèdit en representació dels ajuntaments. Per altra part, i d'aquí se n'esdevé part de l'èxit, el Consorci de la Costa Brava gestionava l'explotació i el manteniment de les estacions depuradores d'aigües residuals, essent d'aquesta forma pioner en el conjunt d l'estat.

Des del 1986, fins el 1993 el Consorci de la Costa Brava va ser administració delegada (zona 14) de la Generalitat de Catalunya en matèria de sanejament: és a dir, recaptava un ITS fet a mida de la zona Costa Brava, executava el Pla Especial de Sanejament de la Costa Brava (execució d'estudis, redacció de projectes i realització d'obres) i gestionava el manteniment de les estacions depuradores d'aigües residuals. En aquesta època també i en matèria d'abastament va començar a gestionar les instal·lacions en alta i a aportar el co-finançament per a la realització de les obres.

S'han de fer dues consideracions importants. Per una banda el Consorci ha estat l'única administració que ha gestionat el cobrament de tarifes destinades al sanejament en alta, així com també la seva aplicació. Per una altra banda, cal fer notar que és un model clarament sostenible, atès que la zona recapta en funció de les seves necessitats i que, per tant, la despesa s'adequa als ingressos que s'estableixen. Per tant, els usuaris (en aquest cas, els ajuntaments) acoten la tarifa per tal que el preu de l'aigua sigui el més ajustat possible i esdevingui sostenible econòmicament.

Des del 1993 fins a l'actualitat el Consorci de la Costa Brava ha desenvolupat el rol d'administració actuant de l'Agència Catalana de l'Aigua en matèria de sanejament, gestionant els recursos que aquesta considera oportuns. Finalment, l'any 2012 va esdevenir Entitat Local de l'Aigua.

AIGUA AMIGA Pàgina 3

A hores d'ara, quines entitats aplega el Consorci?

Amb els darrers estatuts aprovats i posteriorment els revisats l'any 2015, el Consorci de la Costa Brava està format per la Diputació de Girona i pels 27 ajuntaments del litoral gironí, que concretament són Portbou, Colera, Llançà, El Port de la Selva, La Selva de Mar, Cadaqués, Roses, Palau-Saverdera, Castelló d'Empúries, Sant Pere Pescador, L'Armentera, L'Escala, Torroella de Montgrí, Pals, Regencós, Begur, Palafrugell, Mont-ras, Vall-llobrega, Palamós, Calonge, Castell-Platja d'Aro, Sant Feliu de Guíxols, Santa Cristina d'Aro, Tossa de Mar, Lloret de Mar i Blanes. Recentment, i per tal d'adaptar-se a la Llei per a la Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LARSAL), el Consorci de la Costa Brava ha quedat adscrit a la Diputació de Girona.

Quins són els sistemes del cicle integral de l'aigua actualment sota la responsabilitat del Consorci?

El Consorci de la Costa Brava presta serveis de producció i subministrament d'aigua potable en alta, de sanejament en alta, incloent la depuració de les aigües residuals per mitjans biològics, i de producció i subministrament d'aigua regenerada.

L'abastament en alta està organitzat en tres zones, en cadascuna de les quals es gestiona una xarxa que dóna servei d'aigua a diversos municipis, tant pertanyents al propi Consorci com externs.

El sanejament en alta, en canvi, s'articula en quatre zones d'explotació i, de la mateixa forma que en el cas de l'abastament, es presta servei tant als municipis consorciats com a municipis que no formen part del Consorci.

Pel que fa a la producció i subministrament d'aigua regenerada, es presta el servei per atendre aquelles demandes que gaudeixen d'una concessió per part de l'Agència Catalana de l'Aigua i que fonamentalment serveixen per cobrir usos de reg.

Els dies 18 i 19 de març de 2015, organitzat per l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua, es va celebrar a Barcelona el I Congrés de l'Aigua a Catalunya, en el qual el Consorci de la Costa Brava va tenir una participació important. Quina és la seva valoració d'aquest Congrés?

Crec, sincerament, que podem felicitar a l'organització d'aquest Congrés, és a dir a l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua, per la iniciativa i per la realització d'una tasca d'aquesta envergadura.

Aquest Congrés ha motivat una reflexió conjunta de tots els elements que participen en el sector de l'aigua a Catalunya, per tal de debatre sobre el passat, el present i el futur de tot allò que poden ser motius de preocupació i de millora en aquest sector tan fonamental en la nostra societat.

Una de les Conclusions del Congrés manifesta la necessitat de canviar el model de gestió del sanejament a Catalunya. Com creu que s'haurien de concretar els "rols" de l'Administració de la Generalitat, dels Ens Locals i de les Entitats Actuants?

El model actual de sanejament està esgotat. És un model que ha estat útil i eficaç en els moments en què les actuacions de sanejament consistien bàsicament en redactar projectes i executar obres i ha aconseguit dotar al país d'un notable conjunt de depuradores. En canvi, i aquest és el punt on ens trobem ara mateix, aquest model ha demostrat ser ineficaç per gestionar l'explotació i el manteniment de les infraestructures de sanejament.

Per adonar-nos d'aquestes contradiccions caldria que ens preguntéssim qui és el titular del servei de depuració i fins a quin punt té sentit distingir entre sanejament en alta i sanejament en baixa, tant a nivell conceptual com de repartiment de despeses i de responsabilitats en l'explotació del dia a dia.

En el model actual, el titular del servei, el món local, no és qui disposa de les eines de finançament del servei, que estan en mans de la Generalitat de Catalunya, a través de l'Agència Catalana de l'Aigua. És aquesta qui, no sent la titular del servei, acaba fent l'assignació de recursos, la qual cosa crea disfuncions importants.

Per tant, caldria aclarir els rols de cada element en la gestió del sanejament com a pas previ imprescindible de cara a dissenyar un model que funcioni.

S'està produint una molt preocupant disminució de les partides pressupostàries que l'Agència Catalana de l'Aigua dedica a l'explotació dels sistemes de depuració de les aigües residuals. En quina mesura afecta aquesta situació al Consorci de la Costa Brava i quines conseqüències se'n poden derivar d'aquesta situació?

Els pressupostos que s'han estat configurant des de l'Agencia Catalana de l'Aigua obeeixen a les seves disponibilitats econòmiques i no a les necessitats del servei. El manteniment de les instal·lacions de depuració s'ha de veure com una tasca plurianual, de manera que si no es realitza el manteniment adequat durant un temps, la feina pendent no desapareix sinó que s'acumula i l'esforç que cal fer per posar al dia les instal·lacions és després encara més gran. Dit amb altres paraules, les tasques que avui es deixen de fer ens les trobarem augmentades d'aquí a poc temps. Per tant, caldria entendre que aquesta és una situació transitòria i hauria de tenir la mínima durada possible.

Durant els últims anys observem una clara tendència en les poblacions de més 5.000 habitants d'adoptar el model d'empresa mixta per a la gestió dels serveis del cicle de l'aigua. Com creu que evolucionaran models com aquest front a algunes propostes que preconitzen la gestió pública directa d'aquests serveis?

No és un tòpic afirmar que tots els models són viables i que el seu èxit depèn normalment de com es posen en pràctica. És per això que podríem esmentar casos d'encert i de fracàs en tots ells.

La fórmula d'empresa mixta presenta una sèrie d'avantatges, com per exemple la facilitat per realitzar l'explotació i el manteniment de les instal·lacions de sanejament. Per una banda, el caràcter públic li confereix uns objectius de feina ben feta i de mínim cost possible. El caràcter privat li aporta experiència, coneixements i el poder estar al dia de totes les noves tecnologies que apareixen en el mercat i dels canvis en les normatives que es puguin produir en el sector de la depuració. El caràcter privat pretén donar eficàcia i eficiència al sistema i en pretén obtenir uns resultats econòmics a canvi. En una empresa mixta l'administració és coneixedora de les despeses derivades de tots els conceptes del manteniment i, per tant, pot avaluar de forma més objectiva si aquests costos s'adequen als resultats que es pretenen obtenir.

Finalment, una altra de les Conclusions del I Congrés de l'Aigua a Catalunya manifestava que la participació dels ciutadans en la gestió de l'aigua és una assignatura pendent. Com creu que es podria avançar en aquesta qüestió?

Últimament hi ha un gran nombre d'iniciatives per tal d'augmentar la participació ciutadana en la gestió de l'aigua, però no s'acaben de materialitzar en propostes concretes i pràctiques que acabin esdevenint un model a seguir. Incorporar la participació ciutadana en una gestió implicaria que l'actual model funcionés força millor del que ho fa, i per això és aconsellable que els elements que formin part d'una gestió tinguin els seus rols ben definits per tal de coordinar al màxim possible els esforços a realitzar.

PLA DE GESTIÓ DEL DISTRICTE DE CONCA FLUVIAL DE CATALUNYA

Consideracions econòmiques. Xavier Latorre. President Associació Catalana d'Amics de l'Aigua

El 18 de març de 2015, l'Agència Catalana de l'Aigua va publicar l'anunci d'informació pública del Pla de Gestió del Districte de Conca Fluvial de Catalunya, obrint un període de sis mesos per poder presentar al·legacions al seu contingut.

L'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua va constituir un grup de treball per a l'anàlisi de la documentació del Pla, els treballs del qual van determinar la presentació, el dia 10 de setembre, d'un escrit d'al·legacions que ara comentarem.

La inversió prevista al Pla de mesures per al període 2016-2021 és de 917,89 M€, dels quals 484,6 M€ correspondrien a l'Agència Catalana de l'Aigua. Aquestes xifres contrasten brutalment amb les previstes a l'anterior Pla de mesures 2009-2015, on es preveia una inversió total de 9.405 M€, mínimament executades atesa la difícil situació financera de l'Agència Catalana de l'Aigua. De tot això es pot concloure que el Pla 2009-2015 va ser redactat i sorprenentment aprovat sense tenir en compte cap hipòtesi de finançament mínimament raonable, mentre que el Pla 2016-2021, ara objecte d'informació pública, modifica substancialment els paràmetres de tot tipus a aconseguir i el vincula al que entén com les possibilitats actuals de finançament de l'Agència Catalana de l'Aigua, circumstància de la que es poden derivar perjudicis importants per Catalunya.

Des del punt de vista estrictament econòmic, la documentació que s'inclou en aquest apartat constitueix una reproducció íntegra i exclusiva del punt 7. Anàlisi econòmica del cicle de l'aigua del document IMPRESS 2013 redactat per l'Agència Catalana de l'Aigua, fonamentat tot ell en dades de l'any 2012, on es posava de manifest que els costos d'aqueix any dels serveis de l'aigua van ser de 1.277,1 M€, mentre que els ingressos arribaren a 903,58 M€, amb un percentatge de recuperació de costos del 70,8%.

Un plantejament mínimament rigorós hauria determinat que aquest resum de l'anàlisi econòmica de l'ús de l'aigua es bases en les dades corresponents a 2015. Precisament, el passat dia 18 de març de 2015, data de l'inici del període d'informació pública, la Directora de l'Àrea Tributària i d'Ingressos de l'Agència Catalana, dins del programa del I Congrés de l'Aigua a Catalunya, organitzat per l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua, va dictar una documentada conferència sota el títol "Observatori del preu de l'aigua", en la qual, sense aportar dades de costos i ingressos dels serveis del cicle de l'aigua i explicitant que s'havien demanat dades a municipis i entitats supralocals, va declarar, entre altres manifestacions, que el preu mitjà de l'aigua a Catalunya 2014 era de 2,353 €/m3, para un consum domèstic de 12 m3/abonat/mes, IVA inclòs, substancialment superior al que figurava al Pla de gestió 2009-2015. Caldria, doncs, reformular l'apartat de l'anàlisi econòmica de l'ús de l'aigua, aportant les dades existents més recents.

Segons el Pla Econòmic Financer de l'ACA aprovat el 29 de setembre de 2014, es preveu que les despeses corrents de l'ACA entre els anys 2016 i 2021 passin de 230,97 M€ anuals a 263,45 M€. Aquestes magnituds, entre les quals les despeses ordinàries d'explotació representen el 80% del total, partint de les partides que, a data d'avui, es destinen a aquest concepte i que han patit una retallada considerable respecte de les d'anys anteriors.

Efectivament, segons dades de la pròpia ACA, l'evolució de la despesa per aquest concepte ha estat la següent:

- 2008.....203,93 M€
- 2009......203,99 M€
- 2012......152,13 M€

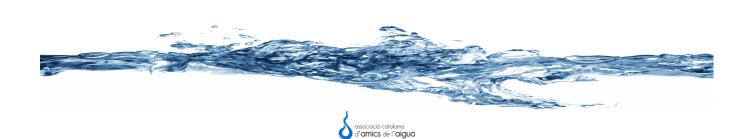
Si tenim en compte que el número d'EDAR's en servei era considerablement inferior a l'actual, si el que es vol és no empitjorar la qualitat dels efluents i evitar un preocupant deteriorament de les instal·lacions, **les despeses ordinàries** d'explotació s'haurien de situar en un àmbit proper als 250 M€.

L'import de les inversions previstes a càrrec de l'ACA entre els anys 2016 i 2021 és de 576,95 M€, dels quals 491,85 M€ (el 85% del total) es concentren entre els anys 2019 i 2021, circumstància que, si no canvien les fonts d'ingressos, determinarà la continuïtat de l'actual atonia inversora per gairebé 4 anys més, situació veritablement difícil de suportar.

Els recursos pressupostaris promig en el període de vigència del Pla de gestió són de 458,84 M€, derivats de l'esperit de resignació pressupostària que suposa que el cànon de l'aigua sigui la pràcticament única font de finançament de l'ACA (representa el 95% de la recaptació).

En resum, si els pressupostos de l'ACA pels anys 2016-2021 de vigència de la revisió del Pla de Gestió continuen essent d'un promig de 458,84 M€ com ja s'ha dit, quedarien compromeses seriosament (com ja ho estan començant a patir) les tasques de reposició i manteniment de les instal·lacions del cicle de l'aigua, la qual circumstància determinaria perillosos deterioraments de les instal·lacions (s'ha de tenir en compte que algunes de les EDAR's de la Costa Brava, a tall d'exemple, ja fa 40 anys que van ser construïdes) i un preocupant descens de la qualitat dels efluents, amb connotacions de tot tipus.

De tot el que s'ha exposat, caldria una profunda reflexió compartida entre l'ACA, el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya sobre l'immediat futur pressupostari d'aquella. Cas contrari, com alternativa més possible, encara que difícil d'implementar donada la situació política que viu el país, es presenta la descentralització a tots els efectes de la gestió i manteniment de les EDAR's, mitjançant la creació d'un cànon substitutori de l'actualment vigent (que necessitaria d'una tramitació parlamentària) part del qual recaptaria i utilitzaria l'ACA per a l'exercici del conjunt de les seves competències i part seria recaptat per les entitats descentralitzades responsables del manteniment de les instal·lacions.

ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA DE L'ASSOCIACIÓ

El passat dia 26 d'octubre tingué lloc la celebració d'una Assemblea Extraordinària de l'Associació a la sala d'actes del Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques i Enginyers Civils de Catalunya, amb una àmplia presència de socis.

Dos van ser els elements configuradors de l'Assemblea: d'una banda, la necessitat d'adaptar els Estatuts Socials a la legislació vigent a Catalunya, en particular a la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques i a la Llei Orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació; d'altra, atesa la importància que l'Associació està assolint en el marc del món de l'aigua, la renovació de la Junta Directiva i de la seva estructura funcional.

Dins del primer dels dos elements esmentats, destaca la modificació dels articles 4 i 8.1. dels Estatuts, mitjançant l'oficialització amb rang estatutari de les figures de Soci d'Honor i Soci de Mèrit, a favor d'aquelles persones que hagin prestat serveis d'especial rellevància a l'Associació, proposats per la Junta Directiva i el nomenament dels quals haurà de ser confirmat per l'Assemblea General. Tant els Socis d'Honor com els Socis de Mèrit tindran veu però no vot en les Assemblees de l'Associació i estaran exemptes del pagament de les quotes.

Molt important va ser la modificació aprovada de modificació de l'article 15.1. dels Estatuts, mitjançant la qual, a partir d'ara, els membres de la Junta Directiva exerciran el seu càrrec durant un període de cinc anys, sense perjudici que puguin ser reelegits.

La renovació i ampliació de la Junta Directiva havia esdevingut una necessitat inajornable: durant els últims temps, les tasques directives de l'Associació han recaigut en un número molt limitat de socis. La multiplicitat d'àmbits i temes en que cada dia amb més amplitud està participant l'Associació aconsellava una ampliació molt significativa del número de membres de la Junta Directiva, així com la modificació substancial de l'estructura de funcionament ordinària.

En aquest sentit, es manté l'estructura obligada pels Estatuts: una Presidència (en Xavier Latorre), dues Vicepresidències (Lorenzo Correa i Ramon Queralt), la Secretaria (Miguel Angel Gago) i la Tresoreria (Belén Latorre), creant-se la nova figura de la Vicesecretaria (Susana Mató).

A partir d'aquí, es creen 5 Àrees executives: la Científic-Tècnica, depenent de la Presidència (Ramon Arandes, Josep Mª Aparicio, Enric Morillas i Rosa Quirante); la de Comunicació (Mª Cinta Pastor i Miquel Àngel Fos) i la de Relacions Institucionals (Josep Gené i Josep Barberillo), depenent ambdues de la Vicepresidència 1ª; la de Patrocinis (Lluís Fàbrega i Josep Gené) i la d'Activitats Socials (Maria Auset i Jordi Sanmillan).

PREMIS DE L'AIGUA 2016 BASES

- 1a. L'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua convoca els "Premis de l'aigua 2016" per tal que les iniciatives dutes a terme dins l'àmbit de l'Aigua a Catalunya que estiguin relacionades amb les finalitats de l'Associació puguin gaudir de la consideració que mereixen.
- 2a. Podran optar als "Premis de l'Aigua 2016" totes aquelles propostes que a judici dels socis de l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua representin aportacions significatives al món de l'aigua a Catalunya.
- 3a. Els "Premis de l'Aigua 2016" seran atorgats per votació d'un jurat designat per la Junta Directiva de l'Associació Catalana d'Amics de l'Aigua.
- 4a. El lliurament dels "Premis de l'Aigua 2016" tindrà lloc el 21 de març del 2016, en un acte públic que coincidirà amb el Dia Mundial de l'Aigua.

<u>IURAT</u>

El Jurat dels Premis de l'Aigua 2016 estarà integrat per:

- Sr. Josep Xavier Pujol. Gerent del Consorci d'Aigües de Tarragona
- Sr. Enric Queralt Creus. Director Tècnic de la CUADLL
- Sr. Ignasi Pérez Arnal. Arquitecte
- Sr. Miquel Codina Calveras. Gerent d'Aigües d'Osona
- Sr. Sergi Cantó Jordi. Subdirector General d'Avaluació Ambiental

